

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

4. Christi Saluatoris profunditas Humilitatis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

eminet. Idem adfirmare licet de aliis ædificiis altis & studineatis, quorum fastigia cœlis minari dicere solent. Oratores: nimirum, canon est Architectonicus: Fabricæ altitudini respondere oportere fundamenti profunditatem.

A R T I C U L U S IV.

CHRISTI SALVATORIS

Profunditas Humilitatis.

QVOD de Ædificio materiali dictum probatumque in spirituali æquè locum habet, dum jaciendum est Fundamentum Humilitatis. Cujus putatis vos fuisse altissimum ab orbe condito virtutum perfectissimum Ædificium? Haud dubiè, diceris, Christi Salvatoris, natorum Magistri excellentissimi. Ita etiam reor. In eodem autem Fundamentum Humilitatis jactum fuit profundissimè. *Humiliavit semetipsum*, inquit Paulus Apostolus 2. ad Philip. 7. *factus obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis. Cùm in formâ DEI esset, non rapinam arbitratus esse se æqualem DEO, sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo.* Posset-ne excogitari major Humilitatis profunditas quàm, ut qui verè DEUS erat, eadem cum Patre Divinitate præditus, exinaniret usque ad eò sese, & quodammodo ad nihilum suam illam Majestatem redigeret, hominis natura vili atque imbecilla susceptâ in hominum se ordinem redigeret, homo fieret, & factus homo, hominibus se humilitate subiceret. Hoc tamen fecit Christus, ut profunditas fundamenti altitudinem fabricæ responderet. Altitudo fabricæ virtutū in Christo fuit

fuit Caritas: illa autem superavit omnem cognitionem æstimationem que nostram, neque nostram tantum, sed etiam Angelicam. Unde *supereminentem scientiæ Caritatem Christi* celebrat Apostolus, ad Ephes. 111. 19. Quia enim non fuit profundior, quam Christi, Humilitas; non fuit altior, quam Christi Caritas, quæ est *Ædificii virtutum perfectarum sublimitas*. Præter quam alia fuit in Salvatore altitudo respondens ejus profundissimæ humilitati. Propter quam *DEUS exaltavit illum*, ὑπερέβησεν, *insigniter extulit*, ut Ambrosius transfert, *superextulit*, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine *JESU* omne genu flectatur, *cœlestium, terrestrium & infernorum*: & omnis lingua confiteatur, quia Dominus *JESUS CHRISTUS in gloria est DEI Patris*. Nimirum, quia Christus infra omnes acerbissimam ignominiosissimamque mortem perpeffus se abjecit, in summam est sublimitatem evectus, & illam est consequutus excellentiam, ac nominis potissimum claritatem, quæ cujusque alterius celsitudinem infinitis partibus antecedit: quippe, cui non terræ solum incolæ, sed cælites quoque humillimo, quo possunt gestu, veluti flexis poplitibus supplicantes subduntur, & cujus altitudinem gentes nationesque omnes suspiciunt ac celebrant. Quocirca merito canit Ecclesia, *DEUS, qui ad imitandū Humilitatis exemplum Salvatorem nostrū carnem sumere & Crucem subire fecisti: subjungamus nos: præta quæsumus, ut nunquam ab imitatione profundissimæ humilitatis Christi Domini Nostri cessemus.*

SED hîc supervacaneè subtilis arguit fortasse. Non videtur Dominus Christus vere humilis esse potuisse interno suo judicio, summum ostendere voluisse demissionem externâ conversatione, id illi est adscribendum. Siquidem Humilitas supponit judicium vilitatis & imperfectionis sui. Christus autem neque se vilem, neque

neque imperfectum iudicare internè potuit. Quod as-
 servisse videtur Divus Bernardus Sermonè XLII, in
 Cantica ubi hunc inmodù differit. *Ipse se exinanivit, ipse se
 humiliavit, non necessitate iudicii, sed nostri caritate. Poterat ni-
 mirum vilem se & contemptibilem demonstrare sed planè non re-
 putare, quoniam sciebat seipsum. Voluntate proinde humilis fuit,
 & non iudicio; qui talem se obtulit, qualem esse nescivit:
 magis autem placuit minimum reputari, qui se summum non
 ignorabat. Verum enim verò Dupliciter potest quisquam
 se vilem & contemptibilem iudicare. Primò, absolute ac
 simpliciter. Ut cum quis se iudicat esse criminofum, vel
 peccatorem: se posse peccare: se esse dignum probro ac
 supplicio. Secundò, ex parte, & secundum quid, nimirum,
 consideratis iis, quæ præcisè à se, & non à Deo habet.
 Priori modò, Humanitas Christi non iudicabat se
 ipsam vilem, quoniam sciebat suam excellentiam, quam
 ex unione cù Verbo divino, eaq; hypostatica habebat,
 qua reddebatur impeccabilis, & omni honore dignissi-
 ma. Atque ita coarctò sententiam S Bernardi, qua asse-
 rit: *Dominum non fuisse humilem iudicio, sed adfectu. Quod sa-
 tis mox declarat, dum subdit: Non enim quomodo ego vel tu
 invenimus nos in veritate dignos dedecore & contemptu, dignos
 omni extremitate, & inferioritate, dignos etiam suppliciis, dignos
 plagis. Non, inquam, ita & ille. Quæ tamen omnia expertus est,
 quia voluit, tanquam humilis corde. Posteriori modo haud
 erat alienum ab Humanitate Domini, vilitatis reputa-
 tio: immò, potuisset se ut nihil reputare. Siquidem non
 ignorabat, sed multo melius quàm ullus hominum per-
 spiciebat, omne suum bonum à Divinitate dimanare,
 se creaturam esse, ex nihilo factam, in nihilum, subtra-
 hente manum, à quo omnia, posse recidere. Se quidem
 esse impeccabilem: sed DEI dono, quo ablato, peccandi
 pronitatem, ipsumque peccatum à se non fore alienum,**

Atque

Atq; ita Divinitati se profundissimè submittebat, Deum suum humillimè venerabatur, in illum, ut bonorum omnium Auctorem quicquid habebat refundebat. Ex simili consideratione & notitia Humilitas vera est in Angelis & Beatis. Qui idcirco Coronas mittunt ante thronum dicentes: *Dignus es Domine DEUS noster accipere gloriam & honorem, & virtutem, quia Tu creasti omnia, & propter voluntatem tuam erant, & creata sunt* Apocalyp. iv. Verùm, quemadmodum Christi Humanitas superat omnes creaturas intellectuales cognitione Divinitatis, ideoque caritate, ita excellit cognitione sui, ac dependentiæ illius, qua ipsa cum omnibus suis à DEO dependet, & consequenter etiam vera humilitate. Quàm cùm ageret in terris, non fucatè, sed verè ostendit, declaravitque ad finem usque vitæ, Humiliando se usque ad ignominiosissimam mortem CRVCIS.

ARTICVLVS V.

MARIÆ DEIPARÆ.

APOSTOLORUM. S. FRANCISCI

Profunditas Humilitatis.

SECUNDUM Christum Salvatorem, inter creaturas, nulla altius virtutum Ædificium extulit, quàm Virgo DEIPARA: sed nulla quoque profundius Humilitatis fundamentum collocavit. Nam PRIMA cùm esset omnium, NOVISSIMA facta est omnium, ut D. Bernardus animadvertit. Serm. de verb. Apocal. *Respexit, ait ipsa, Humilitatem Ancilla sue.* Volebat Architectus divinus, Spiritus-sanctus, cellissimum illud Ædificium

Secunda Pars.

Z

Cor-